

STUDENT'S ID NO: _____ SIGNATURE: _____

UNIVERSITY OF GHANA

(All rights reserved)

DEPARTMENT OF TEACHER EDUCATION

SCHOOL OF EDUCATION AND LEADERSHIP

COLLEGES OF EDUCATION

END OF SEMESTER ONE EXAMINATIONS FOR LEVEL 200, 2023/2024

B.ED. PROGRAMME

COURSE CODE: TEJS 209, TEUP 211 and TEEG 207

COURSE TITLE: PRINCIPLES AND RULES OF WRITING A GHANAIAN LANGUAGE
(TWI)

Instruction: Answer all questions in Section A and THREE (3) questions in section B.

Time: 2 hours

SECTION A

Answer all the questions in this section

[25 Marks]

SECTION B

Answer only Three (3) questions from this section.

[75 Marks]

Bua nsemmissa a ewo Ofa A no mu nyinaa na bua Ofa B no mu mmiensa

OFA A

1. Yeinom **baako** (1) nye nkabomdeε wɔ Twi mu.
 - A. Nanso
 - B. Efiri se
 - C. Ne
 - D. Beba
2. Edin bɛn na yede ma mmatahodeε a yede si asennua bi anim?
 - A. Nsiakyire
 - B. Nsianimu
 - C. Nsimu
 - D. Mmataho
3. εyε nnyegyeeε a ne ye mu no, mframā a εfiri yen ahurututu anaa ahrawa mu reba no mpue waa, biribiara si no kwan.
 - A. Kənsonante nnyegyeeε
 - B. Baworo nnyegyeeε
 - C. Ahrawa nnyegyeeε
 - D. Asom nnyegyeeε
4. Yeinom nyinaa yε adeyε kabea gye se.....
 - A. Ayoasie kabea
 - B. Ensiiε kabea
 - C. Dodoɔ kabea
 - D. Daakye kabea
5. Baworo nnyegyeeε bɛn na ewo asemfua 'dede' mu.
 - A. [u]
 - B. [æ]
 - C. [e]
 - D. [a]
6. Asemfua yi mu deehene na nnyegyeeε [i] wɔ mu.
 - A. Atere
 - B. Efie
 - C. Owuo
 - D. Nsuo
7. Atwεrε mmara a ema kwan ma baworo a εfiri baworo kuo baako mu nko ara na etumi di ahyia wɔ asemfua mu.

- A. Baworo dwumadie
B. Baworo baakoyε
C. Baworo nnyegyeeε
D. Baworo ntoasoo
8. Wo Twi mu no, kɔnsonante gu ahodoo mmieno na yeinom ne.....
A. Kɔnsonante papa ne kɔnsonante bɔne
B. Ankoreankore kɔnsonante ne kɔnsonante nta
C. Kɔnsonante ketewa ne kɔsonante kεsεe
9. Kɔnsonante tenten ne kɔnsonante tiatia
10. Twi atwerεdee no nyinaa dodoɔ yε sεn?
A. Aduonu
B. Aduonu mmienu
C. Aduonu num
D. Aduonu mmiensa
11. Wo Twi mu no, baworo atwerεdee no dodoɔ yε,
A. Du
B. Enan
C. Enum
D. Nson
12. Yeinom dee edidisoo yi mu dee εwo hene na εnyε adeyε mmataho?
A. -foo
B. bε-
C. re-
D. rebε-
13. Okasamu a edidi sooo yi mu deehene na εnyε aseŋka?
A. Kofi kɔ sukuu.
B. Nsuo beto ɔkyena
C. Wo din de sεn?
D. Mekɔ Suapon.
14. Asemfua ‘osukuuni’ dodoɔ kabea yε.....
A. Nsukuufoo
B. Asukuufoo
C. Osukuuninom
D. Asukuuni
15. Nnyegyeeε yei mu deehene na nyε baworo atwerεdee
A. /a/
B. /e/
C. /i/
D. /u/

16. Wɔ Twi mu no, baworo nnyegyeeɛ no nyinaa dodoɔ yɛ sɛn?
- A. Nson
 - B. Du
 - C. Nwɔtwe
 - D. Nkron
17. Yei mu deɛhene na ɛnyɛ baworo a yɛka nanso yɛnntwɛrɛ?
- A. /ɪ/
 - B. /æ/
 - C. /ʊ/
 - D. /o/
18. kyere sɛdɛɛ atwerɛdɛɛ ahodoo no gyegye fa anaa yɛte no wɔ kasa mu.
- A. Nnyegyeeɛ
 - B. Atwerɛdɛɛ
 - C. Baworo
 - D. Kɔnsonante
19. Ansana yɛbekasa no mframa no hye asee firi yen nnipadua akwaa deɛhene na ɛba?
- A. Tiri mu
 - B. Ahrawa mu
 - C. Aso mu
 - D. Tekrema so
20. yɛ nnyegyeeɛ a mframa a ɛfiri yen ahrawa anaa ahurututu mu ba no ba waa a ɛnnya akwansideɛ biara.
- A. Baworo nnyegyeeɛ
 - B. Kɔnsonante nnyegyeeɛ
 - C. Anom nnyegyeeɛ
 - D. Ahurututuo nnyegyeeɛ
 - D.
21. Yei mu deɛhene na **nyɛ** nsɛmfuakuo kumaa?
- A. Nkabomdeɛ
 - B. Ntamgyinafoo
 - C. Edinnisananmu
 - D. Adeye mu kyerefoo
22. yɛ kɔnsonante a ekura atwerɛdɛɛ baako ne nnyegyeeɛ baako.
- A. Kɔnsonate nta
 - B. Ankoreankore kɔnsonante
 - C. Kɔnsonante tiatia
 - D. Kɔnsonante akɛsɛɛ
23. Baworo yeinom deɛhene na yɛntumi mfa nhye asɛmfua anim.
- A. [i]

STUDENT'S ID NO: _____ SIGNATURE: _____

- B. [a]
- C. [o]
- D. [æ]

24. Nsemfuakuo ben na yede ye ahysodee ma nnipa, mmoa, mmeae ne biribi?

- A. Nkabomudee
- B. Nkyerkyeremu
- C. Edin
- D. Adeye

25. kyer baabi a konsonante tumi hye wo asemfua mu, se anim, mfimfini ne akyire.

- A. Konsonante nnyegyee
- B. Konsonante dwumadie
- C. Konsonante baakoye
- D. Konsonante atwerede

26. Nsemfua ben na yede kyerkyere edin asem mu wo okasamu mu?

- A. Adeye
- B. Adeye mu kyerfoo
- C. Edin nkyerkyeremu
- D. Edinnsiananmu

STUDENT'S ID NO: _____ SIGNATURE: _____

OFA B

Bua nsemmisaa mmiensa wo ofa yi mu

1. Ye adekyere nhehyeεεε pono a wode bεkyere adesua bi wo kasa mmara mu wo gyinapen baako
(mma 25)
2. (a) Edeεε ne Okasamu? **(mma 5)**
(b) Gyina botaeε so kyerekyere okasamu ahodoo nan no mu na ma ebiara ho nhwεsoo mmiensa.
(mma 20)
3. (a) Edeεε ne baworo dwumadie? **(mma 5)**
(b) Fa nhwεsoo a εfata kyerekyere baworo dwumadie wo Twi mu. **(mma 20)**
4. (a) Nsεmfuakuo atitire ne nkumaa no ye adekorɔ anaa? Kyere w'adwene. **(mma 5)**
(b) Gyina nhwεsoo ahodoo so kyerekyere nsεmfuakuo atitire nan (4) no mu biara mu. **(mma 20)**
5. (a) Kyerekyere nsonsonε a εda baworo ne kɔnsonante nnyegyeeε mu? **(mma 5)**
(b) Twere Twi baworo ne kɔnsonante nnyegyeeε no mu biara du na ma emu biara nhwεsoo mmienu. **(mma 20)**